

8

ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA

RESUM

Recentment, el Cirioc España (Centre International de Recherches et d'Informations sur l'Economie Publique, Sociale et Cooperative) ha publicat, per encàrrec del CESE (Comitè Econòmic i Social Europeu),³⁸ l'informe sobre l'economia social europea del 2007. Tot i les dificultats que implica la informació estadística disponible, comenta que «la principal conclusió que s'extreu és que l'economia social europea constitueix una realitat humana i econòmica molt significativa: més d'11 milions de llocs de feina remunerats, equivalents aproximadament al 6% de la població ocupada a la Unió Europea». A l'Estat espanyol els llocs de feina que genera l'economia social suposen el 5,4% de l'ocupació total.³⁹

L'impuls de l'economia social i solidària de les Balears, en aquest any de crisi, està resultant notable. Les 480 empreses, organitzacions i iniciatives han ocupat 8.961 treballadors, 409 més que l'any 2007, per tant, hi ha hagut un increment del 4,8%. En conjunt, representa l'1,8% de la població ocupada de les Illes. Cal destacar, també, el nombre de voluntaris i socis que col·laboren en les iniciatives de l'economia solidària: 21.564 persones, 1.641 més que l'any anterior (el 8,3%).

38. CESE-COMM/05/2005

39. Taula 6.2 sobre feines remunerades. Eurostat 2002.

8.1.

PRODUCTORS DE MERCAT

Les cooperatives i les societats laborals són les empreses de l'economia social, totes de caràcter privat, que actuen en competència en els mercats, a l'igual que la resta d'agents econòmics, però amb una aproximació destacada cap a la idea de la responsabilitat social corporativa.

8.1.1. COOPERATIVES

Les cooperatives són societats mercantils personalistes basades en valors i que es regeixen per un codi ètic. Les decisions són preses democràticament, i els resultats es distribueixen d'acord amb l'activitat desenvolupada pels socis. Aquestes empreses constitueixen la figura de més implantació de l'economia social.

Durant l'any 2008, en el qual els mercats han sofert una situació convulsa a causa de l'inici de la crisi mundial, a les nostres illes s'han creat 11 cooperatives; han augmentat en 158 el nombre de socis. Cal destacar que el 34,5% d'aquests socis han aprofitat la capitalització de prestacions que ofereix el Ministeri de Treball i Immigració per iniciar activitats econòmiques. (Vegeu el quadre III-62.)

QUADRE III-62. COOPERATIVES I SOCIS D'ALTA A LA SEGURETAT SOCIAL

Illes Balears	2007	2008
Nre. cooperatives	201	212
Nre. socis treballadors	2.828	2.986
% inc. cooperatives	8,6	5,5
% inc. socis	10,4	5,6
Conjunt de l'estat	2007	2008
Nre. de cooperatives	25.714	24.779
Nre. de socis treballadors	317.542	311.922
Nre. de socis per cooperativa	12,3	12,6
% inc. cooperatives	0,6	-3,6
% inc. de socis	-0,1	-1,8
% Balears s/ Espanya	2007	2008
Cooperatives	0,78	0,86
Socis treballadors	0,89	0,96

Font: Ministeri de Treball. Direcció General d'Ocupació. Elaboració pròpia.

L'evolució dels darrers deu anys, pel que fa tant a les cooperatives com als socis, és d'una tendència continuada de creixement, que es manifesta en l'indicador que compara la participació de les Illes dins el conjunt de cooperatives i els seus socis d'Espanya, que no ha deixat d'incrementar-se any rere any. (Vegeu els gràfics III-5 i III-6.)

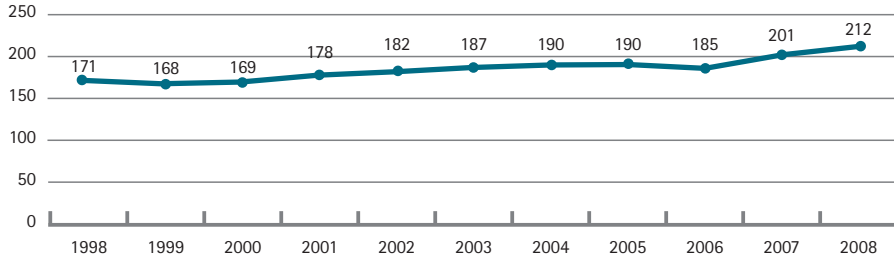
A l'Estat espanyol, tant el nombre de cooperatives com el de socis experimenta una disminució lleugera. (Vegeu el quadre A III-115.)

Quant a l'activitat econòmica a què es dediquen les cooperatives i segons la classificació sectorial (CNAE-93), gairebé el 40% es dediquen a ensenyament i serveis

socials; el 30%, a comerç i hoteleria; el 16%, a activitats agràries, i la resta, el 14%, a serveis per a empreses, construcció i transports. En aquest exercici s'observa un increment de cooperatives de treball d'ensenyament.

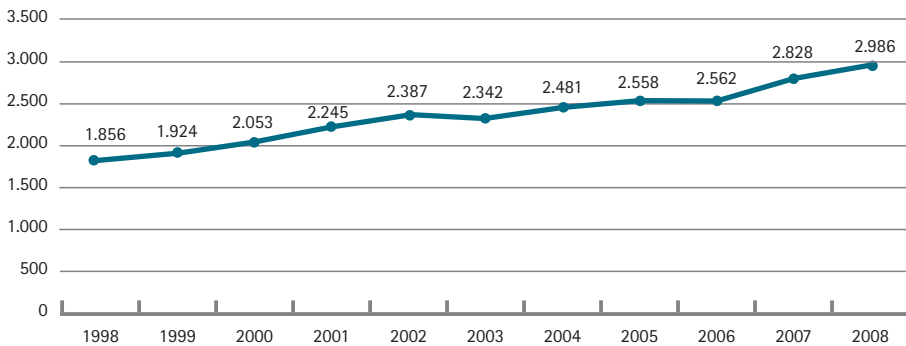
Les unions cooperatives de les Illes, durant l'any 2008, tenen un increment destacat en el nombre de cooperatives associades: el 13% la Unió de Cooperatives Agràries i la Unió Cooperatives de Treball i el 37% Aelib- Menorca. Els socis de les unions s'han incrementat respecte a l'any anterior (1,2%). En conjunt, el 49% de totes les cooperatives de les Balears estan associades a les unions cooperatives, i els seus socis representen el 70% del total. (Vegeu el quadre A III-116.)

Gràfic III-5
Nombre de cooperatives. Illes Balears (1998-2008)

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic III-6
Socis treballadors de les cooperatives. Illes Balears (1998-2008)

Font: Elaboració pròpia.

UCABAL (Unió de Cooperatives Agràries de les Balears) agrupa 35 cooperatives distribuïdes geogràficament de la manera següent: 25 a Mallorca, 7 a Menorca i 3 a Eivissa. També hi figuren associades 3 cooperatives de segon grau (cooperatives de cooperatives): 2 a Mallorca i 1 a Menorca. I també 3 societats agràries de transformació (SAT), totes a Mallorca. Aquestes societats tenen finalitats socials de millora del medi rural i promoció del desenvolupament agrari.

La Unió de Cooperatives de Treball Associat de les Illes agrupa 52 cooperatives, 6 més que l'any 2007, distribuïdes de la manera següent: 48 a Mallorca i 4 a Eivissa. D'altra banda, la Unió té una secció sectorial de cooperatives d'ensenyament que agrupa 9 cooperatives, amb un pes destacat en el sector de l'ensenyament privat de les Illes.

L'Associació d'Empreses Laborals de les Illes (AELIB) té associades 11 cooperatives de treball a Menorca, que aquest any

2008 s'ha incrementat en 3 cooperatives més, que són escoletes infantils.

En conjunt, les unions de les Illes agrupen 104 cooperatives, 5.401 socis cooperatius i 691 treballadors no socis.

8.1.2. SOCIETATS LABORALS

Les societats laborals són empreses mercantils en què la propietat és majoritàriament dels seus treballadors, els quals no poden posseir de forma individual més de la tercera part del capital, així es facilita el control i la gestió de l'empresa per part dels treballadors.

Tal com s'observa en el quadre III-63, els decreixements interanuals són destacats. L'entrada en vigor de l'Estatut del treball autònom (Llei 20/2007) ha influït en les

societats laborals. El fet de poder capitalitzar el pagament de la prestació d'atur per constituir-se en treballadors autònoms ha fomentat que nous emprenedors s'adhereixin al nou estatut i també treballadors d'algunes d'aquestes empreses, la qual cosa ha provocat una disminució de les societats laborals. Aquest fet ja s'observà l'any anterior i s'ha incrementat en aquest exercici. Tot i això, s'ha de fer ressaltar que 20 nous socis d'aquestes societats s'han beneficiat de la capitalització de prestacions que autoritza el Ministeri de Treball per iniciar activitats.

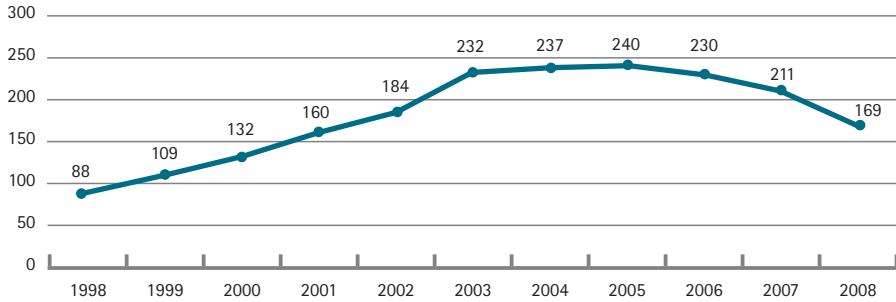
Pel que fa a la distribució sectorial d'aquestes societats, el 32% du a terme activitats de comerç i hoteleria, el 23% són empreses relacionades amb la construcció, mentre que el 21% són empreses que

QUADRE III-63. SOCIETAT LABORALS D'ALTA A LA SEGURETAT SOCIAL

Illes Balears	2007	2008
Total societat	211	169
Total socis treballadors	1.100	972
% inc. interanual societats laborals	-8,3	-19,9
% inc. interanual socis	-2,7	-11,6
Conjunt de l'estat	2007	2008
Total societat	19.737	17.650
Total socis treballadors	124.784	101.331
% inc. interanual societats laborals	-2,6	-10,6
% inc. interanual socis	-4,2	-18,8
% Balears s/ Espanya	2007	2008
Total societats laborals	1,07	0,96
Total socis treballadors	0,88	0,96

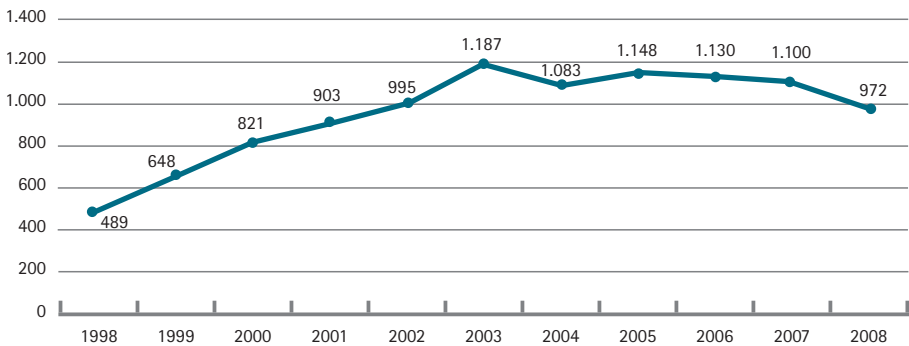
Font: Ministeri de Treball. Direcció General d'Ocupació. Elaboració pròpia.

Gràfic III-7
Societats laborals (1998-2008)

Font: Elaboració pròpia.

Gràfic III-8
Socis treballadors en les Societats laborals (1998-2008)

Font: Elaboració pròpia.

es dediquen a serveis empresarials i assegurances. La resta, el 24%, es reparteix entre serveis socials i d'ensenyament, activitats agràries i transports.

Els gràfics III-7 i III-8 mostren l'evolució del període 1998-2008, i en els darrers anys s'observa un comportament recessiu. [\(Vegeu el quadre A III-117.\)](#)

Aquest exercici del 2008, pel que fa al nivell d'associació de les empreses laborals, manté un comportament semblant al

conjunt del sector, tal com s'ha explicat abans. AELIB (Associació d'Empreses Laborals de les Illes Balears), que agrupa part d'aquest sector d'empreses, té una disminució continuada, tot i que en menor escala que el conjunt. El nivell d'associació, en relació amb el total d'aquestes societats, se situà en el 30%, quatre punts més que l'any anterior, en què va ser del 26%. Malgrat tot, el nombre de societats associades disminuí un 9%. [\(Vegeu el quadre A III-118.\)](#)

8.1.3. CONFRARIES DE PESCADORS

Les confraries de pescadors són institucions de participació democràtica sense afany de lucre i que vertebreren el sector pesquer. Amb la concurrència conjunta d'armadors i pescadors se cerca satisfer els interessos de tots.

Durant l'any 2008, la Federació Nacional de Confraries de Pescadors ha passat a formar part de la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social (CEPES).

El sector pesquer de les Balears majoritàriament està format per 16 confraries de pescadors, distribuïdes geogràficament de la manera següent: 10 a Mallorca, 3 a Menorca, 2 a Eivissa i 1 a Formentera. En conjunt, han ocupat 818 persones, 5,4% més que l'any 2007. També el volum de vendes ha tingut un creixement del 2,8%. El procés d'adequació i de renovació de la flota, iniciat fa uns anys, continua encara. S'observa una reducció del nombre de vaixells d'arts menors, que ha passat de 314 el 2007 a 305 el 2008. [\(Vegeu el quadre A III-119.\)](#)

8.1.4. OCUPACIÓ REGISTRADA

Tot i l'escenari econòmic advers, l'ocupació generada per l'economia social, 3.958 persones en l'exercici del 2008, manté un creixement minso de gairebé l'1% a causa del bon comportament de les cooperatives, que aconsegueixen cobrir la disminució de les societats laborals. En el conjunt d'Espanya, l'economia social presenta una disminució del -6,7%. En el marc del con-

junt de l'economia i segons la informació de l'EPA a les Illes, l'ocupació pràcticament es mantenia, mentre que a Espanya la reducció fou del -3%. La participació en el total de les Balears registrà el 8 per mil, molt per sota de la mitjana d'Espanya, que, en el cas de les cooperatives i les societats laborals, suposà el 20,8 per mil. [\(Vegeu el quadre A III-120.\)](#)

L'evolució en el període 1997-2008 dels productors de mercat de l'economia social ha mantingut una tendència creixent i constant que gairebé s'ha multiplicat per 1,8. [\(Vegeu el gràfic A III-50.\)](#)

8.2.

INSTITUCIONS FINANCERES SOCIALS

Dins les institucions financeres socials hi figuren entitats amb un objectiu social definit i una vocació de contribuir al benestar dels ciutadans més desvalguts. En aquest sentit, també s'inclou a la memòria l'obra social de les caixes.

8.2.1. ESTALVI ÈTIC

L'experiència de banca ètica, que mitjançant l'estalvi ètic du a terme Caixa Colonya de Pollença, arriba al novè any d'implantació, i mostra, en tot aquest període, una evolució creixent i sostinguda. [\(Vegeu el quadre A III-121.\)](#)

En aquest exercici del 2008, el saldo de dipòsits ha tingut un creixement de

l'1,9%, amb 14.198 milers d'euros. Alhora, també ha augmentat el nombre de llibretes (10,5%) i de comptes corrents (22,7%); en xifres absolutes, 461 més. En canvi, el dipòsit mitjà, 4.052 euros, experimenta una reducció del (-11,5%).

En consonància amb la situació actual, disminueixen els finançaments formalitzats un -47,5%. El nombre de préstecs i crèdits augmenta: de 18 l'any 2007 a 23 l'any 2008, la qual cosa suposa imports menors per operació. Durant l'exercici no s'ha concedit cap microcrèdit. L'índex de morositat s'ha situat en el 0,7%, enfront de l'1,26% de l'any 2007.

El Comitè Ètic ha concedit a 42 entitats subvencions per un import de 99,9 milers d'euros, un 37% més que l'any anterior. Aquests recursos procedeixen de la donació que fan els impositors del 50% dels seus interessos. D'altra banda, el fons de solidaritat per a ajudes i emergències disposa d'un saldo de 41,9 milers d'euros.

8.2.2. MONT DE PIETAT DE LES BALEARS

L'activitat del Mont de Pietat, durant l'exercici del 2008, s'ha incrementat notablement com a conseqüència de la situació financera actual. Així, la concessió de préstecs pignoratius a persones amb pocs recursos que acudeixen aquesta institució ha crescut el 22%. Hi ha hagut 14.192 préstecs a final d'any enfront dels 11.628 del 2007. També la inversió creditora s'ha situat als 5.597,3 milers d'euros, xifra que suposa un increment del 25,4% respecte a l'any anterior. L'import mitjà per préstec és de 394,4 euros.

La institució del Mont de Pietat que du a terme aquesta tasca social depèn de la Fundació Sa Nostra de la Caixa de Balears. (Vegeu el quadre A III-122.)

8.2.3. CAIXA RURAL

A Espanya, les caixes rurals, les caixes populars i professionals i totes les cooperatives de crèdit s'integren en la Unió Nacional de Cooperatives de Crèdit (UNACC), que té 81 cooperatives associades. A les Illes, la Caixa Rural de Balears és l'única cooperativa de crèdit que hi ha i ajuda a finançar el sector agrari i ramader. Durant l'any 2008 el nombre de socis ha tingut un moderat increment d'un 1%; els socis beneficiaris de crèdits, 2.413, s'ha reduït un (-4%); els crèdits concedits han disminuït el (-39,5%), i la mitjana, milers d'euros per operació, s'ha situat en 36,7 enfront dels 48 l'any passat. L'evolució dels darrers nou anys mostra un creixement continuat, i en l'exercici del 2008 s'observen les reduccions comentades, molt en la línia de la situació actual. (Vegeu el quadre A III-123.)

8.2.4. L'OBRA SOCIAL DE LES CAIXES D'ESTALVI

L'acció social, cultural i mediambiental que duen a terme les caixes d'estalvi procedeix dels beneficis anuals obtinguts, una vegada que s'han dotat les reserves obligatòries i les voluntàries. Enguany, s'han incorporat en aquest informe dues entitats més; per tant, ja es coneix el fons social que la majoria de caixes destinen a

les Balears. En conjunt, en aquest exercici 2008 els recursos invertits es calculen en 32.260 milers d'euros, un 11% més que l'any 2007. Tot i que si observam l'evolució dels increments interanuals, és el menor dels darrers quatre anys i molt semblant el registrat l'any 2003 (10,2%). [\(Vegeu el quadre A III-124.\)](#)

8.3.

ASSEGUADORS D'ECONOMIA SOCIAL

Les empreses asseguradores de l'economia social, les mútues i les mutualitats no integrades dins els sistemes de la Seguretat Social constitueixen l'apartat d'asseguradors de l'economia social. [\(Vegeu el quadre A III-125.\)](#)

8.3.1. EMPRESES ASSEGUADORES

Les xifres del 2008 mostren un increment en el nombre de clients (39%) a causa, principalment, dels col·lectius incorporats, tot i que l'import total de les primes manté els valors de l'any anterior amb una reducció del (-1%). El nombre de pòlisses creix el 32%.

8.3.2. MÚTUES I MUTUALITATS

La publicació del manual europeu, els comptes satèl·lit de l'economia social al 2007, ha unificat el marc de referència per a les entitats i empreses de l'economia social a Europa. Les mútues i mutualitats,

constitueixen el segon gran agent empresarial, després de les cooperatives, encara que caldrà excloure les mútues integrades en els sistemes de la seguretat social, les d'afiliació obligatòria i les que són controlades per empreses que no pertanyin a l'economia social. Aquesta informació no figura elaborada per a les Illes, segons diverses fons consultades.

8.4.

RESPONSABILITAT SOCIAL CORPORATIVA EN L'ÀMBIT DE L'ECONOMIA SOCIAL

La Direcció General de Responsabilitat Social Corporativa i Economia Social de la Conselleria de Treball del Govern Balear, ha anat desenvolupant l'objectiu d'impulsar els continguts de la responsabilitat social corporativa. Així durant el present exercici 2008, s'ha enllestit, des de l'esmentada Direcció General, l'estudi "La Responsabilitat Social i Empresarial a les Illes Balears" en el que s'analitza el coneixement i la valoració que en tenen i fan els ciutadans, empresaris i sindicats de la nostra comunitat.

Els resultats indiquen que només el 10% dels ciutadans tenen coneixement dels seus continguts, mentre que els empresaris aquest nivell es situa al voltant del 30% i els comitès d'empresa, al 64%. Alhora és valora, de manera potencialment important, el fet de l'adopció de mesures per les empreses. Aquestes mesures, que s'haurien d'assumir, es concreten en:

- participació dels treballadors en la presa de decisions.
- conciliació de la vida familiar i laboral.
- formació personal.
- igualtat de gèneres.
- no discriminació de sexe, origen i discapacitats.
- promoció de la salut.
- accions socials, mediambientals i culturals.
- accions contra la violència de gènere.

L'any 2008, la Direcció General de RSC, ha destinat 61'53 milers d'euros pel programa de subvencions a 13 entitats públiques i organitzacions sense ànim de lucre, per dur a terme projectes en àmbits d'actuació diversos de la RSC.

Des de l'any 2001, la Unió Europea impulsa els continguts del Llibre Blanc de la responsabilitat social corporativa i que es basen en l'acció social, la protecció del medi ambient i el respecte als drets humans en les actuacions empresarials.

Un any més, en aquest apartat, s'inclouen les iniciatives d'empreses i d'entitats a les Illes que ja han començat a preveure, en el seu àmbit d'actuació, preocupacions socials i mediambientals en les operacions comercials i també en les relacions amb els seus interlocutors. L'associació Eticentre, que compta amb el suport de REAS, té com a finalitat incorporar en les seves empreses i entitats criteris ètics i de responsabilitat social empresarial. Té associades 30 empreses i entitats de caràcter privat i disposa d'una facturació que durant el 2008 s'ha calcular en 66.628 milers d'euros, un 13,6% més que l'any passat. En conjunt,

tenen 792 empleats, enfront dels 756 de l'any anterior. El nombre de socis és de 63.

Eticentre està integrat per 5 societats anònimes, 20 societats limitades, 1 fundació, 1 caixa d'estalvi, 1 associació i 2 autònoms. També està associada a Eticentre una entitat pública.

L'altra iniciativa de responsabilitat social corporativa és Forética, constituïda com a associació sense afany de lucre d'àmbit estatal i que es dedica a fomentar polítiques de gestió ètica i socialment responsables, a més de promoure sistemes de gestió verificables. L'any 2008 té a Espanya 212 entitats i empreses adherides, de les quals quatre són de les Illes. Ha certificat 54 empreses en el conjunt de l'Estat, entre les quals n'hi ha una de les Balears que pertany al sector de la construcció. El certificat atorgat és la norma Empresa SGE-21 (Sistema de Gestió Ètica i Socialment Responsable). [\(Vegeu el quadre A III-126.\)](#)

8.5.

FUNDACIONS

A final de l'any 2008, el Registre de Fundacions de les Illes Balears en té 250 d'alta. L'any anterior n'hi havia 204 de registrades; per tant, durant aquest exercici s'hi han inscrit 46 noves fundacions. La Direcció General de Relacions i d'Entitats Jurídiques de la Conselleria de Presidència és la que té a càrrec seu el registre de fundacions. La informació que es pot consultar és: la data d'inscripció de la fundació, si està d'alta, el caràcter de pública o privada i si figura adaptada a la

QUADRE III-64. INICIATIVES PRODUCTIVES DE L'ECONOMIA SOLIDÀRIA

	2007	2008	% inc. 08/07
Ingressos totals en milers d'euros	117.609	123.652	5,1
Ingressos propis (milers €)	101.870	105.373	3,4
% ingressos propis / ingressos totals	86,6	85,2	
Nre. treballadors	2.473	2.759	11,6
Nre. voluntaris i socis	2.090	2.086	-0,2
Nre. beneficiaris	17.910	21.481	19,9

Font: Ministeri de Treball. Direcció General d'Ocupació. Elaboració pròpia.

darrera Llei de fundacions. Tot i que les fundacions estan obligades a presentar al registre els comptes anuals, actualment encara no està disponible cap informació econòmica relativa a les fundacions de les Illes. [\(Vegeu el quadre AIII-127.\)](#)

L'Associació Espanyola de Fundacions té com a objectius defensar i representar les fundacions, prestar-los serveis i estimular la col·laboració entre si. Actualment, aquesta associació agrupa 1.029 fundacions espanyoles. De les Balears, n'hi figuren inscrites 23.

8.6.

PRODUCTORS DE NO MERCAT

Com a productores de no mercat, hi ha les iniciatives i les organitzacions amb finalitats no lucratives i que prioritzen objectius socials sense pretensions de competència. D'altra banda, aconseguir beneficis és una condició imprescindible per assegurar-ne la viabilitat i la continuïtat, tot i que, per la funció de

suplència de les administracions públiques i pel valor afegit social que incorporen als seus serveis i productes, marquen la diferència amb la resta de productors de mercat.

El quadre III-64 recull les activitats de producció de l'economia solidària: comerç just, mediambientals i d'inserció sociolaboral i de persones amb discapacitats. En conjunt, agrupen 51 entitats, que durant l'any 2008 ocuparen 2.759 treballadors; han rebut la col·laboració de 2.086 voluntaris i socis, i han prestat servei a 21.481 persones.

La comparació amb l'any anterior mostra un increment destacat del 20% en el nombre de beneficiaris, fet que està en consonància amb la realitat de crisi econòmica de l'any 2008. També el nombre de treballadors ha augmentat, gairebé el 12%; probablement aquest increment està en correlació amb el nombre més elevat de persones ateses. Els ingressos totals experimenten un increment del 5%, i els ingressos propis, un 3%. L'indicador d'autonomia financera (ingressos propis sobre ingressos totals) se situa en el 85%.

Aquest indicador presenta una forta dispersió que provoquen els destacats ingressos propis d'algunes entitats. Si es calcula corregint aquest fet, es mostra una situació més real per a la majoria d'entitats, tot i la variabilitat de les polítiques de subvencions que apliquen les administracions públiques. Així, amb aquesta comparativa del conjunt d'entitats, l'autonomia financera es xifra en el 66%.

8.6.1. INICIATIVES DE COMERÇ JUST

Aquestes iniciatives, desglossades per illes, tenen l'objectiu d'establir una plataforma que permeti als productors del país del Sud accedir als mercats del Nord mitjançant la importació de productes que es du a terme al marge de les cadenes de distribució, i incorporant als productes un valor afegit de qualitat, de tecnologies no perjudicials per al medi ambient i de sous justs. Estan integrades en la coordinadora estatal d'organitzacions de Comerç Just. [\(Vegeu el quadre A III-128.\)](#)

8.6.2. INICIATIVES MEDIAMBIENTALS I D'INSERCIÓ SOCI LABORAL

En el [quadre A III-130](#) es mostren, per illes, les iniciatives d'inserció laboral per a persones en situació de risc d'exclusió social que són dutes a terme per institucions i també societats mercantils que porten endavant projectes de caire productiu amb un seguit d'activitats com ara: recuperació de roba de segona mà, fabricació de mobles amb fusta recuperada, restauració de joguines, emmarcat de quadres, treballs de neteja, jardineria,

impresament, recollida i tractament de residus sòlids, preparació de menjars, cuina, treballs ecològics, centres de dia, etc., activitats que permeten crear ocupació i dur a terme als tallers processos d'inserció laboral per a persones en risc de marginació social.

8.6.3. INICIATIVES LABORALS D'INTEGRACIÓ DE PERSONES AMB DISCAPACITATS

Les organitzacions i empreses d'aquest àmbit tenen com a objectiu la integració en el món laboral de persones amb discapacitats mentals, físiques i sensorials mitjançant activitats productives remunerades. L'ONCE és l'organització de caràcter estatal, amb implantació a les Illes, més destacada tant pel que fa al volum de generació d'ingressos com per la quantitat de persones a les quals dona treball. Els 29 centres especials d'ocupació (CCE), als quals dona suport la Conselleria de Treball mitjançant subvencions i projectes per generar ocupació, permeten la integració laboral de les persones amb discapacitats. La forma jurídica d'aquestes entitats és diversa, des de societats limitades i societats unipersonals fins a fundacions, i abasten diversos sectors. [\(Vegeu el quadre A III-131.\)](#)

8.6.4. INICIATIVES DE CARÀCTER HUMANITARI

La Creu Roja Espanyola de les Illes Balears fa arribar la seva ajuda a persones amb necessitats de diversos àmbits, manté una xarxa de centres a les Illes i col·labora alhora en projectes al Tercer Món. L'any

2008, els ingressos totals varen ser 20.583 milers d'euros, el 6% més que l'exercici anterior. La plantilla, de 630 persones, es va incrementar un 2,4%. Els voluntaris i els socis també van augmentar de manera destacada, el 14% i 16% respectivament. Finalment, cal indicar que el nombre de beneficiaris van ser 253.285, un 5,1% més. ([Vegeu el quadre A III-132.](#))

8.6.5. XARXA D'ECONOMIA ALTERNATIVA I SOLIDÀRIA (REAS)

La xarxa Reas (Red de Economía Alternativa y Solidaria) és una associació sense afany de lucre, de caràcter nacional, que és present en deu comunitats autònomes i que a la vegada inclou altres entitats: AERESS, que es dedica a recuperar residus sòlids urbans; RUFAS, que es dedica a útils financers alternatius, i FIARE, sobre la banca ètica. REAS-Balears a la vegada agrupa a les Illes deu entitats de l'economia solidària que ocupen 1.056 treballadors i 1.018 voluntaris; en conjunt, representa aproximadament el 20% d'aquestes entitats.

REAS-Balears, l'any 2008, va tenir quatre persones ocupades i disposà d'un pressu-

post de 183,4 milers d'euros (el 50% aproximadament procedent de subvencions), amb el qual impulsa diversos programes de caire social: a) assessorament d'empresadors, b) inserció laboral (Incorpora), c) empreses d'inserció (Impulsa) i d) RSE, món empresarial responsable (petites i mitjanes empreses), entre d'altres.

8.6.6. FONDS DE COOPERACIÓ I SOLIDARITAT

L'any 2008, els tres fons de les Illes gestionaren en conjunt 4.922 milers euros, el 7,3% més que l'any anterior. Els Fons de Cooperació són entitats sense afany de lucre constituïdes per promoure la cooperació i el desenvolupament dels països del Sud, i canalitzar les aportacions dels seus socis, ajuntaments i consells insulars i altres institucions i socis privats. Els projectes duts a terme són per crear infraestructures: habitatges, centres sanitaris, etc., i per oferir capacitació i formació. També s'orienta a fomentar iniciatives de petits negocis mitjançant microcrèdits.

Els tres fons de les Balears suposen el 26% dels recursos gestionats per la totalitat d'aquestes entitats a l'Estat, que són nou. ([Vegeu el quadre A III-133.](#))